

זכויות האדם והאזרח

הדף הזה מסכם את כל הנושא במילים פשוטות. קוראים לאט, חלק אחר חלק. אחרי כל חלק עוצרים ומספרים לעצמכם מה למדנו.

הנושא במבט כולל

1 העדפה מתקנת לעומת הבחנה: הבדל ראשון - משך הזמן — העדפה מתקנת משך הזמן תלוי במטרת ההעדפה: לרפא אפליה היסטורית - זמנית: עד שיצטמצם הפער בין הקבוצה לשאר האוכלוסייה. להביא לייצוג הולם - במהותה מנגנון קבוע. הבחנה הבחנה אינה מוגבלת בזמן (תינתן כל עוד מתקיימת השונות הרלוונטית). לעומת ההשוואה מחומר הלימוד של הנושא. לפי חומר הלימוד ומסמך משרד החינוך:

meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/AgafPituachPedagogi/tamar/ezrachut/dugma_haflaya.pdf

2 העדפה מתקנת לעומת הבחנה: הבדל שני - למי ניתנת — העדפה מתקנת העדפה מתקנת היא הטבה לקבוצה מסוימת - לקבוצה מופלית, מקופחת או חלשה. הבחנה הבחנה ניתנת לאנשים על בסיס אישי שהם בעלי שוני רלוונטי בעניין מסוים. לעומת ההשוואה מחומר הלימוד של הנושא. שני הבדלים בין העדפה מתקנת לבין מדיניות של הבחנה, כנוסחם בחומר הלימוד.

הבחנה

3 הבחנה — נקודת דמיון בין העדפה מתקנת להבחנה בשנתיהן קיימת סטיה מהזכות לשוויון וניתן יחס שונה לאנשים 2 הענקה יחס שונה לבני אדם כאשר השונות רלוונטית לנושא הנידון 3 התנאי – הכלליות תנאי המחייב את המדינה הדמוקרטית להנגיש את הבחירות לכל בעלי זכות הבחירה במטרה לממש את זכותם הפוליטית אזרחית לבחור

4 הבחנה - המשך — מדיניות של העדפה מתקנת הענקה הטבה או העדפה לקבוצה מקופחת או מוחלשת 2 שני הבדלים בין העדפה מתקנת לבין מדיניות של הבחנה העדפה מתקנת שנועדה לרפא אפליה היסטורית היא זמנית: עד אשר יצטמצם הפער בין הקבוצה לה ניתנה ההעדפה ולבין שאר האוכלוסייה; העדפה שנועדה להביא לייצוג הולם היא במהותה מנגנון קבוע (לפי מסמך משרד החינוך). לעומתה הבחנה אינה מוגבלת הזמן (תינתן כל עוד מתקיימת השונות הרלוונטית) העדפה מתקנת הינה הטבה לקבוצה מסוימת לקבוצה מופלית, מקופחת או חלשה. הבחנה ניתנת לאנשים על בסיס אישי שהם בעלי שוני רלוונטי בעניין מסוים

הזכות להליך הוגן

5 הזכות להליך הוגן — אדם חף מפשע עד שלא הוכחה אשמתו/ אדם זכאי כל עוד לא הורשע בדין. כל אדם זכאי למשפט הוגן ופומבי 2 אמצעים למימוש זכות זו אדם זכאי לייצוג ע"י עו"ד, שופטים בלתי תלויים, ענישה בהתאם לחוק בלבד, אדם זכאי לדעת במה הוא נאשם ולראות את הראיות נגדו, אדם זכאי לערער לערכאה גבוהה יותר 3 כל אדם זכאי למשפט הוגן ופומבי ייצוג ע"י עו"ד, שופטים בלתי תלויים, ענישה בהתאם לחוק בלבד, זכאי לדעת במה הוא נאשם, זכאי לראות את הראיות נגדו, זכאי לערער לערכאה גבוהה יותר

- 6 היבטים נוספים בנושא** — הזכות לקניין לכל אדם הזכות להחזיק ברכוש/ בדבר שיש לו ערך כלכלי ולעשות בו כרצונו 2 לאומיות אתנית תרבותית השאיפה המשותפת לבני לאום לשלטון עצמי במסגרת של מדינה ריבונית/ לניהול עצמי בתוך מדינה 3 מבוססת על יסודות אתניים-תרבותיים מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה, ולפעמים גם דת (אין חפיפה בין לאומיות לאזרחות)
- 7 היבטים נוספים בנושא - המשך** — חופש הביטוי לכל אדם זכות לבטא את דעותיו/עמדותיו בפומבי/בגלוי בכל דרך (כגון: כתיבת ספר, יצירת אמנות, לבוש וכדומה) 2 חופש התנועה לכל אדם זכות לנוע כרצונו/להימצא בכל מקום 3 טענה אני מתנגדת/להחלטה לבטל את מערך בדיקת העובדות שמפעיל תאגיד מטא ולפרסם כל מה שכתבו הגולשים ברשתות החברתיות של תאגיד זה
- 8 היבטים נוספים בנושא - המשך** — פנייה ליהודי התפוצות להתלכד סביב הישוב היהודי בעליה ובבניין 2 הזכות לשוויון כל אדם נולד שווה ללא הבדל דת, מין וצבע עור 3 הזכות לחופש הביטוי הזכות לחופש הביטוי קובעת שיש לאפשר לכל אדם לומר את דעתו/או את השקפת עולמו 4 עיקרון שלטון החוק עיקרון הקובע שהחוק במדינה הדמוקרטית נקבע על ידי רשות מחוקקת הנבחרת על ידי האזרחים
- 9 היבטים נוספים בנושא - המשך** — הזכות לחופש הדת זכותו של כל אדם להחזיק בכל אמונה, להשתייך לכל קבוצה דתית, לקיים כל טקס, מנהג, או פולחן 2 הנמקת עמדתו בשם הזכות לחיים וביטחון. הצגת גישה זו: אין לפגוע בחייו ובגופו של אדם. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה בחייהם ובגוף בידי אחרים. קישור לטענה: פרסומים רבים היום ברשתות החברתיות קוראים למרשות למגיעה באזרחים. יש הקוראים לתקוף פוליטיקאי שמביע עמדות לא פופולריות. יש המכנים אנשים אחרים בכינויים מעליבים כמו גידופים וקללות רק משום שחלקו עליהם בסוגיות מסוימות כמו דת ומדינה או ביחס למיעוטים.
- 10 היבטים נוספים בנושא - המשך** — הנמקת העמדה המנוגדת בשם הזכות לחופש הביטוי. הצגת הזכות: לכל אדם זכות לבטא ולהפיץ את עמדותיו בכל דרך (לבוש, פולחן, תקשורת, אמנות, בדיבור, בכתב) ובגלוי. קישור לטענה: הצעת החוק לחסרת תכנים מן האינטרנט והרשתות החברתיות בהחלטת שופט תמגע בזכות של אזרחים להביע את עמדתם בחופשיות. האינטרנט הוא במה להשמעת עמדות כפי שפעם הייתה כיכר השוק. אין ערוץ אחר היום שמתאים להשמעת דעות שפונות לאזרחים רבים.

מה שואלים בבגרות על הנושא הזה?

- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- ביסוס הטענה בציטוט או התייחסות ישירה לקטע
- השוואה: דמיון והבדל בין מושגים או גישות
- נימוק עמדה באמצעות מושגים מקצועיים
- הזכות להליך הוגן
- היבטים נוספים בנושא

טעויות נפוצות — תזכורת אחרונה:

- מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.

- שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.
- כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחזון.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.